

Коментар на Нацрт закона о обради података о личности у области унутрашњих послова

Београдски центар за безбедносну политику
Београд, 20. април 26.

1. Општи коментари и сугестије у односу на Нацрт

На почетку је важно да истакнемо да је начин на који се спроводи јавна расправа непримерен, те да је логички след законодавних активности неадекватан.

Јавност није благовремено и адекватно обавештена о почетку јавних расправа — информације се углавном свде на објаву докумената на сајтовима надлежних министарстава и порталу е-Консултације. Истовремено, округли столови се организују већ од првог дана, чиме се заинтересованим странама оставља мало простора да се припреме и дају квалитетан допринос. Додатно, расправе се покрећу крајем радне недеље и обухватају нерадне и празничне дане, што им у пракси скраћује трајање, иако су формални минимални рокови испуњени.

Поврх тога, паралелно се воде јавне расправе о више сложених и важних закона из области унутрашњих послова, укључујући у то Нацрт закона о унутрашњим пословима и Нацрт закона о оружју и муницији. Ови закони су сасвим нови и веома обимни, при чему само Нацрт закона о унутрашњим пословима има нешто мање од 300 чланова.

Не видимо ни смисао у томе да се овај закон мења пре измена и допуна Закона о заштити података о личности, на којима се упоредо ради, нарочито што би требало да тај кључни закон у овој области јасније раздвоји обраду у опште и посебне сврхе и ојача стандарде за потоње, које су предмет и овог Нацрта. Логичан след је да се прво измени централни закон, а онда да се остали усклађују са њим.

Министарство унутрашњих послова (МУП) направило је процедурални пропуст тиме што је игнорисало Изјаву о усклађености Нацрта са прописима Европске уније (ЕУ). У том пратећем документу наводи се да се овај Нацрт не усклађује са ЕУ прописима, а такви прописи постоје (Општа уредба ЕУ 2016/679 – ГДПР и Директива ЕУ 2016/680 - ЛЕД) и неопходно је да се читав нормативни оквир у области заштите података о личности у Србији са њима усклади. У том смислу, МУП мора у том документу да наведе прописе и у њима садржане стандарде о којима је водило рачуна приликом израде Нацрта.

Да је МУП био свестан ове обавезе, а ипак је игнорисао јасно је из текста образложења Нацрта где стоји на страни 2: „Одредбе Закона о евиденцијама и заштити података у области унутрашњих послова, као ни одредбе претходно важећег Закон о заштити података о личности, нису у довољној мери биле усклађене са прописима Европске уније о заштити података о личности.“

Образложење Нацрта је сувише штуро и стаје на две стране А4 формата. Подсећамо да је у питању сасвим нови закон и да је потребно за сваки члан појаснити намере и значај одабраних решења. Ово тим пре јер се наводи да „Овим законом се обрада података о личности у Министарству унутрашњих послова модернизује и усклађује са сугестијама које су у ранијем периоду упућивали стручна служба Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и невладин сектор, чинећи је транспарентнијом, ефикаснијом и функционалнијом“, где остаје нејасно какве су сугестије дате и како је по њима поступљено.

Када је реч о садржају Нацрта закона, структура је сажетија и јаснија у односу на верзију Нацрта с краја 2022. године, а која је била предмет дијалога који смо као координатор Радне групе Националног конвента о Европској унији за Поглавље 24 водили са представницима МУП-а у првој половини 2023. године. Тада најспорније одредбе у вези са биометријским надзором уклоњене су из актуелног Нацрта, што похваљујемо. Позитивно је и што су јасно раздвојене сврхе обраде, те да се разликују скупови података који се обрађују у посебне сврхе у зависности од категорије лица. С друге стране, скраћивање текста закона довело је до тога да се теже чита услед сталног упућивања на друге чланове закона.

Детаљнија анализа текста Нацрта је онемогућена кратким роковима за захтевани обим посла.

2. Конкретан део Нацрта

Уметнути члан 3 закона који би навео значења употребљених појмова. Нарочито је важно дефинисати шта тачно подразумева појам „пасивизација“.

Изменити следеће одредбе тако да се уместо или поред најкраћег рока чувања наведе и најдужи рок чувања података: члан 25, став 4; члан 26. став 4; члан 27, став 4. Предлажемо да се реч „најкраће“ у свим наведеним одредбама замени речју „најдуже“.

Мере заштите података из члана 28 треба детаљније разрадити у закону, те уметнути по члан за сваку побројану меру.

3. Образложење упућеног предлога за измену Нацрта

Без прецизног дефинисања појмова који се користе у закону немогуће је адекватно примењивати закон. „Пасивизација“ података предвиђена је у неколико чланова Нацрта, а није јасно шта она подразумева осим да је реч о „ограниченој обради података“. Овај термин не познаје ни Закон о заштити података о личности (ЗЗПЛ), нити европски прописи у области заштите података о личности (ГДПР и ЛЕД директива из 2016. године). За случај да је дефинисање овог појма предвиђено изменама и допунама ЗЗПЛ, напомињемо да је у овом моменту неизвесно кад ће те измене бити усвојене и ступити на снагу, нарочито имајући у виду је овај Нацрт у пакету чије се усвајање планира до краја јуна 2026. године ради испуњавања обавеза из Реформске агенде Србије, те законописац не може да се ослања на прописе који тек треба да прођу законодавну процедуру. Још боља опција је да се овај Нацрт усвоји у пакету или након измена и допуна Закона о заштити података о личности.

Рокови у наведеним члановима (члан 25, став 4; члан 26, став 4; члан 27, став 4) нису исправно одређени. Наиме, уместо да се пропише рок до којег је најдуже дозвољено чувати прикупљене податке наводи се доњи праг за чување података. Ово није у складу са Законом о заштити података о личности и стандардима дефинисаним ЕУ прописима, на пример да је „посебно потребно да се обезбеди да рок у којем се подаци о личности чувају буде ограничен на строги минимум. (...) Да би се обезбедило да се подаци о личности не држе дуже него што је неопходно, руководилац мора да одреди рок за брисање или периодично разматрање.“ (ГДПР пара. 39, такође видети ЗЗПЛ чл. 5, став 1, тачка 5 и чл. 8, став 2). Рокови се не могу одређивати само на основу техничке изводљивости чувања база података већ на основу сразмерности сврси ради које се подаци обрађују.

У образложењу Нацрта закона наводи се следеће: „Посебно поглавље посвећено је мерама заштите података о личности и контроли примене тих мера.“ „У члану 28. Нацрта закона описане су мере заштите података.“ То поглавље (VII) се, међутим, састоји само од једног члана у којем су ове мере тек побројане, а далеко од тога да су описане. Неопходно их је даље разрадити у самом закону уместо да се у потпуности остављају за подзаконски акт који доноси министар.

Приредила: Јелена Пејић Никић, виша истраживачица БЦБП